

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова науково-методичної ради
факультету фізико-технічного

 Олександр ЗОЛОТЬКО
“ / ” 20

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів вищої освіти
2.21 Екобезпека рекреаційних зон

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 18 Виробництво та технології

спеціальність 183 Технології захисту навколишнього середовища

освітня програма Екоаналітика та техногенна безпека

рік набору 2020/2021 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни обов'язкова

Розробник О.В. Долженкова, доцентка кафедри безпеки життєдіяльності, к.т.н.,
с.н.с.

Погоджено
Гарант ОП

Олена ЛЕВИЦЬКА

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри Безпеки життєдіяльності
Протокол від «13» червня 2023 року № 18

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради фізико-технічного
Протокол від «14» червня 2023 року № 4 .

Дніпро
2023

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумк. контроль			Індивід. завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)					
			екзамен	залік	курс. робота	форма	кількість		аудиторні					самостійна робота
									всього	всього аудитор	лекції	практич ні	лаборато рні	
Денна форма навчання														
2023/2024	4	8		4				4,0	120	46	24	22		62

1. Мета навчальної дисципліни:

сформувати у студентів уявлення щодо основних рекреаційних потреб людини, розуміння специфіки і видів рекреаційної діяльності, знання з організації і розвитку екобезпеки рекреаційних систем.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК07 Прагнення до збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства.

ФК01 Здатність до попередження забруднення довкілля та кризових явищ і процесів

ФК08. Здатність до забезпечення екологічної безпеки.

ФК09. Здатність оцінювати вплив промислових об'єктів та інших об'єктів господарської діяльності на довкілля.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни

Для вивчення дисципліни «Екологічні дозволи для промислових підприємств»

студентам необхідно мати знання та компетентності, що забезпечують базові дисципліни професійної підготовки «Промислова екологія». «Технології основних виробництв», «Технології очистки газів», «Міські та промислові системи очищення води», «Технології поводження із відходами», «Екоаудит», «Ресайклінг».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання	Номери тем
1	Знати основні принципи забезпечення екологічної безпеки та основні заходи щодо попередження небезпечних неологічних ситуацій	ПР04. Обґрунтовувати природозахисні технології, базуючись на розумінні механізмів впливу людини на навколишнє середовище і процесів, що відбуваються у ньому.	T1.1, T1.2, T1.3, T1.4
2	Володіти методами забезпечення екологічної безпеки у природних, природно-антропогенних, історико-культурних та соціально-економічних рекреаційних ресурсах.	ПР13. Вміти застосовувати основні закономірності безпечних, ресурсоефективних і екологічно дружніх технологій в управлінні природоохоронною діяльністю, в тому числі, через системи екологічного керування відповідно міжнародним стандартам.	T2.1, T2.2, T2.3, T2.4, T2.5

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*		
		лекції	практичні	самостійна
__2__ семестр				
Розділ 1. Правове регулювання екологічної безпеки				
1	Тема 1.1. Проблеми правового забезпечення державної екологічної політики. Реформування екологічного законодавства України. Актуальні питання розвитку та удосконалення екологічного законодавства України.	2	2	9
2	Тема 1.2. Екологічна безпека та її правове забезпечення в рекреації. Поняття та ознаки, суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки.. Основні принципи екологічної безпеки. Види екологічної безпеки, їх характеристика. Класифікація екологічної безпеки за об'єктами, джерелами небезпеки, територіальними ознаками, масштабами шкідливого впливу	2	2	9
3	Тема 1.3. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки в рекреації Поняття та характеристика правових заходів щодо забезпечення екологічної безпеки в рекреаційних зонах.. Класифікація державно-правових заходів за направленістю їх дій. Загальна характеристика організаційно-превентивних, регулятивно-стимулюючих, розпорядчо-виконавчих, охоронно-відновлювальних і забезпечувальних заходів.	2	4	9
4	Тема 1.4 .Органи загальної компетенції, їх спеціалізовані структури та повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки в рекреаційних зонах. Правова організація єдиної системи запобігання і реагування на надзвичайні екологічні ситуації. Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки. . Юридична відповідальність за правопорушення в галузі забезпечення екологічної безпеки: умови, підстави та види.	2	-	7
Всього за змістовним модулем 1		8	8	34
Розділ 2. Рекреація і екологія: стратегія взаємовідносин				
3	Тема 2.1. Рекреаційне районування світу та України Рекреаційні потреби в Україні та світі. Рекреація і туризм регіонів світу: Європа, Азія, Америка, Африка, Австралія і Океанія.	2	2	9

4	Тема 2.2. Екологічна безпека рекреаційних середовищ Поняття рекреації та екологічної безпеки в ній Природно-рекреаційні ресурси. Забезпечення екологічної безпеки у рекреаційному середовищі, зоні, регіоні, районі.	2	2	9
5	Тема 2.3 Рекреаційні ресурси України Природно-ресурсний потенціал земель рекреаційного, природно-заповідного, курортного та природоохоронного значення. Рекреаційний комплекс України, його територіальна структура .	4	4	7
6	Тема 2.4. Забезпечення екобезпеки природних рекреаційних ресурсів. Кліматоутворюючі рекреаційні ресурси. Медико-кліматична характеристика основних природних зон. Водні рекреаційні ресурси. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів. Інтегральна оцінка рекреаційних ресурсів.	4	2	7
7	Тема 2.5. Екобезпека історико-культурних та соціально-економічних рекреаційних ресурсів Суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси Пам'ятники історії і культури як елементи культурно-пізнавальних рекреаційних послуг. Біологічні, хімічні чинники, небезпечні випромінювання, та специфічні чинники ризику як фактори небезпеки для туристів. Екотуризм.	4	4	7
Всього за змістовним модулем 2		16	14	40
ВСЬОГО		24	22	74

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1</i>			
1.1	Механізми правового забезпечення екологічної політики України..	2	№ 1, 2, 3 додаткова № 1, 2, 3, 4
1.2	Облік в екологічній безпеці. Рекреаційне навантаження, дигресія, та комплексний благоустрій рекреаційних територій.	2	№ 4,5 додаткова № 5,6,7
1.3	Правова охорона рекреаційних зон і територій.	4	№ 1, 2, 3 додаткова № 1,2,4
<i>Розділ 2</i>			
2.1	Схеми рекреаційного районування України. ...	2	№ 6,7 додаткова № 6,7,8
2.2	Кадастр рекреаційних ресурсів. Курортна система України.	2	№ 5,6,7 додаткова № 6,7,8
2.3	Оцінка ступеня рекреаційної стійкості, рекреаційних ресурсів та рекреаційне природокористування.	4	№ 3,4,5 додаткова № 5,6

2.4	Екобезпека заповідних територій в Україні	2	№ 4,7,8 додаткова № 6,7
2.5	Екологічний туризм та екологічні підходи до нього.	4	№ 3,4,7 додаткова № 7
Всього годин		28	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1.1	Міжнародні організації, що займаються питаннями охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки. Тенденції розвитку міжнародної нормативної бази екологічної безпеки в рекреації	9	№ 3,6 додаткова № 3
Тема 1.2	Об'єктивні ознаки та суб'єктивні чинники правового забезпечення екологічної безпеки в зонах рекреації. Інституційна та функціонально-правова організація забезпечення екологічної безпеки .	9	№ 1, 2 додаткова № 1, 2
Тема 1.3	Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки. Екологічні правопорушення в рекреаційних зонах	9	№ 1, 2, 3 ,4 додаткова № 1, 2
Тема 1.4	Законодавче та нормативно-правове забезпечення організаційної діяльності у сфері рекреації	7	№ 1, 2, 3 ,4 додаткова № 1, 2
Тема 2.1	Інфраструктурне забезпечення рекреаційних територій України. Поняття інфраструктури рекреаційної території. Розвиток інфраструктури в рекреаційних регіонах Заходи щодо удосконалення інфраструктурного забезпечення рекреації	9	№ 1, 2, 3 ,4 додаткова № 1, 2
Тема 2.2	Екобезпека лікувально-профілактичних рекреаційних послуг. Санаторно-курортні організації як інструмент надання лікувально-профілактичних послуг	9	№ 4,7 додаткова № 5,6,
Тема 2.3	Компонентна структура природно-ресурсного потенціалу економічних районів і областей України. Природний рекреаційний потенціал і його визначення на прикладі Карпатського регіону	7	№ 2, 3, 5,7 додаткова № 4,5
Тема 2.4	Медико-кліматична характеристика основних природних зон. Водосховища як особливий вид водних об'єктів для відпочинку і спорту. Вплив лісу на екобезпеку.	7	№ 1,2, 6 додаткова № 3
Тема 2.5	Забезпечення екобезпеки культурно-пізнавальних рекреаційних потреб. Пам'ятники історії і культури як елементи культурнопізнавальних рекреаційних послуг Екскурсія як різновид культурно-пізнавальних заходів в рекреаційних зонах.	7	№ 1,2, 10, додаткова № 7
Всього годин		62	-

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
Незадовільно/Fail		Не зараховано/Fail

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль :

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Практичні заняття. Усні опитування на практичних заняттях	2,4, 6,8,10,12,14, 16	10x4=40 8x4=40 8x2=20 4x2=20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60 б.

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опанування тем практичних робіт	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання. 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач неспроможний надати жодної правильної відповіді на запитання за темами практичних робіт.
1-5 балів «незадовільно»	Здобувач дає неправильні або дуже неповні відповіді на запитання; демонструє часткове розуміння термінів та повну відсутність аргументації власної думки; відсутня здатності до репродуктивного застосування знань; значні бар'єри в комунікації.
6-7 балів «задовільно»	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
7,5-8,5 балів «добре»	Здобувач дає відповіді не на усі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.

9-10 балів «відмінно»	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами практичних робіт; демонструє уміння визначати головне та другорядне; вдало аргументує власну думку.
Виконання завдань для самостійної роботи (виступу-презентації)	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-2 бали «незадовільно»	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією.
3 бали «задовільно»	Здобувач підготував презентацію, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
4 бали «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалась здатність здобувача підкреслити головне.
5 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів.
Виконання завдань для самостійної роботи (тестування)	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
0-2 бали «незадовільно»	0-59 % правильних відповідей
3 бали «задовільно»	60-74 % правильних відповідей
4 бали «добре»	75-89 % правильних відповідей
5 балів «відмінно»	90-100 % правильних відповідей

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

- інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід);

- словесні методи (пояснення);
- наочні методи (презентації);
- практичні методи (виконання практичних робіт);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності здобувача вищої освіти – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження); - методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність здобувача, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Інструменти та обладнання:

Персональні комп'ютери, ноутбуки

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2019. – № 16, ст. 70. Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2019. – № 16, ст. 70.
2. Заржицький, О.С. Актуальні проблеми правового забезпечення екологічної політики України (теоретичні аспекти) [Текст]: Моногр. / О.С. Заржицький. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 200 с.
3. Сарапіна М.В. Забезпечення екологічної безпеки: підручник / М.В. Сарапіна, В.А. Андронов, С.Р. Артем'єв, О.В. Бригада, О.В. Рибалова. – Х.: НУЦЗУ, 2019. – 246 с.
4. Д.С. Степаненко О.В. Мацюра Н.В. Тарусова Ю.В. Кармишев Екологічна безпека в рекреації. Навчальний посібник.- Мелітополь, 2012.- 176 с.
5. Сталінська І. В. Конспект лекцій з дисципліни «Забезпечення екологічної безпеки» (для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання освітньокваліфікаційного рівня магістр, спеціальності 183 – Технології захисту навколишнього середовища) / І. В. Сталінська; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 88 с
6. Савранчук л.а., Явкін в.г. Рекреаційна географія. Письмові консультації. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2012. - 110 с
7. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 312 с.
8. Аніщенко В. О. Екологічне право: навч. посіб. / В. О. Аніщенко, О. І. Олійник, О. О. Зенченко. – Чернівці: Десна Поліграф, 2015. – 264 с.

Додаткова

1. Про охорону навколишнього природного середовища Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546)
2. Лазор О.Я. Адміністративно-правові засади державного управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, К., - 2004., ст. 8-9
3. А. М. Валюх, Д. Б. Зайцев, А. Ю. Якимчук. Роль міжнародних організацій у сфері збереження й відтворення природного капіталу// А. М. Валюх, Д. Б. Зайцев, А. Ю. Якимчук. Електронне фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток Режим доступу www.dy.nauka.com.ua №4,2018

4. Балюк Г.І. Проблеми законодавчої регламентації та реалізації в Україні екологічної складової концепції сталого розвитку. Право України № 2, 2011., С. 85-94.
5. Організація рекреаційних послуг: Навч. посібник /В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 202 с.
6. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. - К.: ВЦ КНУ, 2002.
7. Гулич О.І. Екологічно збалансований розвиток курортно-оздоровчих територій: питання теорії і практики: Монографія. - Львів: ІРД НАН України, 2007. - 208 с.

8. Інформаційні ресурси:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
5. Державна екологічна інспекція України <https://www.dei.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації. <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/uploads/public/612/75d/d47/61275dd475b65912867928.pdf>
7. Бібліотека ДНУ ім. О.Гончара <http://library.dnu.dp.ua/>
8. Електронний каталог бібліотеки ДНУ <http://lib.dnu.dp.ua/>
9. Репозиторій ДНУ <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>